morf2morf.py Programm morfoloogilise märgenduse teisendamiseks

Sisukord

Skripti üldine kirjeldus	.3
Otstarve	.3
Kasutamine	.3
Asukoht svn-s	.3
Skripti käsurea parameetrid	
Skripti sisend ja väljund	.4
Sisendi formaat	
Väljundi formaat	.4
Standardsisend	.5
Sisend failide nimekirjana	.6
Sisend ja väljiund -1 režiimis	
Seadete fail	3.
Asukoht	3.
Seadistatavad parameetrid	3.
Seadete faili formaat	.0
Sõnastik ja reeglid	11
Sõnastiku faili struktuur	
Sõnastiku faili näide	11
Reeglid ja prioriteedid	11
Skripti veateated ja logi	
Logi näide	
Parameetrite väärtused	13
Sõnastikust reeglite lugemine	13
Sisendi töötlemine	
Veateated	14
Puuduvad morfoloogilised kategooriad	14
(P)Arendamise mõtted	
Reeglite prioriteedid/skoorid käsitsi seadistatavaks	
Lisa sõnastiku võimalus	

Skripti üldine kirjeldus

Otstarve

Skript *morf2morf.py* on mõeldud morfoloogiliste kategooriate teisendamiseks ühest standardist teisse etteantud sõnastiku alusel. Skript on kirjutatud keeles Python ning on testitud Python 2.7 ning 3.5 keskkonnas.

Kasutamine

morf2morf.py [-1] [-c conffile] [-d dictfile] [-a dictfile] [-e fileextension] [-f foldername] [files]

Asukoht svn-s

svn+ssh://svnkrpvkp@imbi.at.mt.ut.ee/svnkrpvkp/trunk/rabauti/morf2morf

Skripti käsurea parameetrid

Parameeter	Kohustuslik	Kirjeldus	Kommentaar
-1	ei	skript töötab režiimis "üks rida korraga"	Vt " <u>Sisend -1 režiimis</u> ".
-C	ei	skripti seadete fail tsv formaadis	Vaikeväärtus on conf/conf.tab .
-d	ei	sõnastiku fail tsv formaadis	Vaikeväärtus on dictionary/giella2cg.tab .
-a	ei	lisasõnastiku fail tsv formaadis	Lisa-reeglite fail.
-f	ei	väljundi failide kaust	Vaikeväärtus ./ (jooksev kataloog).
-е	ei	väljundi failide laiend	Vaikeväärtus on <i>mrf.inforem</i> .

Skripti sisend ja väljund

Sisendi formaat

Sisendiks on tekstifail XML-vormingus ja UTF-8 formaadis. Lause eraldajaks on *<s> ja <\s>* märgendid, sõne ja sõne morfoloogiline info asuvad ühel real. Osalause eraldajaks on märgendid *<kindel_piir/>* ning *<kiiil>*, *<\kiil>*. Kõiki teisi märgendeid ignoreeritakse.

Näide:

```
<doc · id="269429" · length=" · 10k-100k" · crawl_date="2013-01-10" ·</pre>
url="http://www.tehnokratt.ee/"·web_domain="www.tehnokratt.ee"·langdiff="0.18"·
texttype="unknown">¬
¬
<S>-
Tulemuseks · · · tulemus+ks · //_S_ · Sg · Tra, · //¬
saad····saa+d·//_V_·Pers·Prs·Ind·Sg2·Aff,·//¬
teksti···tekst+0·//_S_ Sg Gen, //-
<kindel_piir/>
mille · · · mis+0 · //_P_ · Sg · Gen, · //¬
võid····või+d·//_V_·Pers·Prs·Ind·Sg2·Aff,·//¬
kopeerida · · · kopeeri+da · //_V_ · Inf, · //¬
nt····nt+0·//_Y_·?,·//-
hyphenator-et.js---hyphenator-et.js+0-//_Q_-//-
failiks · · · fail+ks · //_S_ · Sg · Tra, · //¬
. · · · · //_Z_·//¬
</s>¬
¬
</doc>¬
```

Väljundi formaat

Väljundiks on tekstifail inforem vormingus. Kodeeringuks on UTF-8.

```
"<s · id="1">"¬
"<Tulemuseks>"¬
Δ "tulemus"·Lks·S·com·sg·tr¬
   "saa" · Ld · V · main · indic · pres · ps2 · sg · ps · af ¬
"<teksti>"-
    "tekst" L0 S com sg gen-
"<mille>"-
Δ "mis" · L0 · P · PLIIK · sg · gen¬
   "või"·Ld·V·main·indic·pres·ps2·sg·ps·af¬
"<kopeerida>"¬
    "kopeeri" Lda V main inf
∆ "nt"·L0·Y·nominal·?¬
"<hyphenator-et.js>"-
    "hyphenator-et.js" L0 _Q_-
"<failiks>"
Δ "fail"·Lks·S·com·sg·tr¬
"<,>"¬
△ "."·Z·Fst¬
"</s>"¬
```

Standardsisend

\$ python morf2morf.py < test/sample.gtmrf</pre>

Standardsisendist sisendi lugemisel kirjutab skript väljundi standardväljundisse.

```
Reading conf from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
morf2morf.py is running with the following params:
          local_conffile
                                       /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
          outout folder
          output extension
          default dictionary
                                       /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab
Imported 455 rules from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab
1.."<s id="1">"
"<Las>"
          "las" L0 D
"<nemad>
          "tema" Ld P pers ps3 pl nom
          "ka" L0 D
"<teenivad>'
          "teeni" Lvad V main indic pres ps3 pl ps af
          "," Z Com
"<ega>"
          "ega" L0 D
"<mul>"
          "mina" LI P pers ps1 sg ad
"<kahju>"
          "kahju" L0 S com sg part
"<pole>"
          "ole" L0 V main indic pres ps neg
"<.>"
          "." Z Fst
"</s>"
Standardväljundi saab suunata tekstifaili.
$ python morf2morf.py < test/sample.gtmrf > result.inforem
Reading conf from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
morf2morf.py is running with the following params:
          local conffile
                                       /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
          outout_folder
          output\_extension
                                       /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab
          default dictionary
Imported 455 rules from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab
$ cat result.inforem
"<s id="1">'
"<Las>"
          "las" L0 D
"<nemad>
          "tema" Ld P pers ps3 pl nom
"<ka>"
          "ka" L0 D
"<teenivad>"
          "teeni" Lvad V main indic pres ps3 pl ps af
          "," Z Com
"<ega>"
          "ega" L0 D
"<mul>"
          "mina" LI P pers ps1 sg ad
"<kahju>"
          "kahju" L0 S com sg part
"<pole>"
          "ole" L0 V main indic pres ps neg
          "." Z Fst
"</s>"
```

Sisend failide nimekirjana

Sisendfailid saab skriptile ette anda nimekirjana. Sellisel juhul salvestatakse iga ette antud faili

teisendamise tulemus eraldi failina. Tulemusfaili nimi tuletatakse sisendfaili nimest järgnevalt: [väljundi_kataloog]+sisendfaili nimi+väljundi_laiend.

Väljundi kataloogi ja laiendi seadistamise parameetrid on kirjeldatud peatükkides "<u>Skripti käsurea parameetrid</u>" ja "<u>Seadete fail</u>".

```
Sisendiks on failid:
samples/269429.url.olp.gtmrf-1
samples/269420.url.olp.gtmrf-1
Väljundiks on failid:
./269429.url.olp.gtmrf-1.mrf.inforem
./269420.url.olp.gtmrf-1.mrf.inforem
$ python morf2morf.py samples/269429.url.olp.gtmrf-1 samples/269420.url.olp.gtmrf-1
Reading conf from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
morf2morf.py is running with the following params:
         local conffile
                                     /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
         outout folder
         output_extension
default_dictionary
                                     mrf.ext
                                     /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab
         Input files:
                  samples/269429.url.olp.gtmrf-1
                  samples/269420.url.olp.gtmrf-1
samples/269429.url.olp.gtmrf-1 ----> ./269429.url.olp.gtmrf-1.mrf.inforem
samples/269420.url.olp.gtmrf-1 ----> ./269420.url.olp.gtmrf-1.mrf.inforem
```

Mitme faili teisendamiseks saab kasutada ka meta-märkide abi.

Meta-märkide abil kogu kataloogi sisu teisendamise näide:

```
$ python morf2morf.py ~/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/*.gtmrf-1
Reading conf from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
morf2morf.py is running with the following params:
                                    /Ūsers/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf.tab
         local_conffile
         outout_folder
         output_extension
         default dictionary
                                    /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100006.url.olp.qtmrf-1
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100024.url.olp.gtmrf-1
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100026.url.olp.gtmrf-1
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100084.url.olp.gtmrf-1
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100108.url.olp.gtmrf-1
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100307.url.olp.gtmrf-1
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100439.url.olp.gtmrf-1
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100495.url.olp.gtmrf-1
                  /Users/rabauti/svnkorpuskasiyhm/trunk/ettentenist-valik/gtmrf-1/100575.url.olp.gtmrf-1
```

Sisend ja väljiund -1 režiimis

Sisendit teisendatakse ühe rea kaupa, ignoreeritakse lause struktuuri infot (nt osalausete piire). Mõeldud selleks, et saaks skripti kasutada ka üksikute ridade teisendamiseks, ilma et sisend oleks XML-vormingus.

NB! -1 režiimis ignoreeritakse kõiki XML-märgendeid. Enamik <u>teisendusreegleid</u> selles režiimis ei tööta

Väljundiks on inforem-laadne kuju, milles puuduvad lausete piire määravad märgendid (<s>, </s>)

Seadete fail

Seadete fail on mõeldud skripti vaikimisi väärtuste muutmiseks, ilma et neid peaks iga kord käsurealt ette andma (nt tulemusfailide kataloogi nimi ja laiend). Lisaks saab seadete failis üle kirjutada väärtusi, mida käsurealt ei saagi ette anda, nagu reeglite skoorid.

Asukoht

Vaikimisi seadete fail *conf.tab* asub skripti kataloogis *conf.* Kui tahetakse kasutada mujal asuvat seadete faili, siis tuleb faili asukoha skriptile ette anda käsurealt parameetri *-c* väärtusena.

Seadistatavad parameetrid

Parameetrid, mille väärtused saab seadete failis üle kirjutada.

Parameeter	Vaikimisi väärtus	Kirjeldus
Üldised seaded		
conf.default_dictionary	dictionaries/giella2cg.tab	vaikimisi sõnastik
conf.additional_dictionary	[pole määratud]	lisa-sõnastik
conf.output_extension	mrf.inforem	tulemusfailide laiend
conf.output_folder	•	tulemusfailide kataloog
Sõnastiku reeglite seaded	(skoor skriptis)	reegel (vt "Sõnastik ja reeglid")
dict_weight.lemma+	100	l+
dict_weight.lemma-	100	1-
dict_weight.prev_lemma+	70	pl+
dict_weight.prev_lemma-	70	pl-
dict_weight.next_lemma+	70	nl+
dict_weight.next_lemma-	70	nl-
dict_weight.clause_lemma+	50	cl+
dict_weight.clause_lemma-	50	cl-
dict_weight.prev_morf+	65	pm+
dict_weight.prev_morf-	65	pm-
dict_weight.next_morf+	65	nl+
dict_weight.next_morf-	65	nl-
dict_weight.clause_morf+	50	cm+
dict_weight.clause_morf-	50	cm-

dict_weight.gramcat+	25	g+
dict_weight.gramcat-	25	g-
dict_weight.prev_gramcat+	20	pg+
dict_weight.prev_gramcat-	20	pg-
dict_weight.next_gramcat+	20	ng+
dict_weight.next_gramcat-	20	ng-

Seadete faili formaat

Seadete fail on tsv formaadis. Ridu, mis algavad # märgiga ignoreeritakse.

Näide seadete failist (rohelisega on märgitud aktiivsed read):

```
#comment line starts with #
#remove '#' to activate or override
Default configuration values
#conf.default_dictionary
                     /dict/folder/and/filename.tab
#conf.additional_dictionary /dict/folder/and/filename.tab
conf.output_extension
                     mrf.ext
conf.output_folder
                     result
# Dictionary rules weights
dict_weight.lemma+
                     300
                     100
70
#dict_weight.lemma-
#dict_weight.prev_lemma+
                     70
70
#dict_weight.prev_lemma-
#dict_weight.next_lemma+
#dict_weight.next_lemma-
#dict weight.clause lemma+
#dict_weight.clause_lemma- 50
#dict_weight.prev_morf+
#dict_weight.prev_morf-
                     65
#dict_weight.next_morf+
                     65
#dict_weight.next_morf-
                     65
#dict_weight.clause_morf+
                     50
#dict_weight.clause_morf-
#dict weight.gramcat+
#dict_weight.gramcat-
#dict_weight.prev_gramcat+
#dict_weight.prev_gramcat-
#dict_weight.next_gramcat+
#dict_weight.next_gramcat- 20
```

Skripti käivitamisel kuvatavatest parameetritest saab näha, kas parameetrile omistati soovitud väärtus.

Konfiguratsiooni failis määratud seaded saab üle kirjutada skripti käivitamisel käsurealt.

python morf2morf.py **-e muu.laiend** test/sample.gtmrf Reading conf from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf.tab

/Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab

Input files:

test/sample.gtmrf

Sõnastik ja reeglid

Sõnastiku faili struktuur

Sõnastiku fail on TSV (*tab-separated values*) fail UTF-8 kodeeringus, väljade eraldajaks on tabulaator ning jutumärk (").

Kõik morfoloogiliste kategooriate teisendused tehakse sõnastiku faili ridade alusel.

Sõnastiku esimeses veerus on morfoloogilised kategooriad, mida teisendatakse. Teises veerus on morfoloogilised kategooriad millega asendatakse esimeses veerus oleva info. Järgnevates veergudes (veergude arv on piiramata) on teisendust täpsustavad/kitsendavad <u>reeglid</u> või siis kommentaarid. Kommentaarid on vabas vormis ning neid ignoreeritakse skripti poolt.

Sõnastiku faili näide

D	D	
K	K pre	
K	K post	l+kaudu
J	J	
J	J sub	l+et

Reeglid ja prioriteedid

Mida täpsem on reegel, seda suurem prioriteet sellel on.

reegel		**skoor	näide
l+	lemma on	100	l+mina
1-	lemma pole	100	l+mina
pl+	*eelnev lemma on	70	pl+ei
pl-	*eelnev lemma pole	70	pl-ei
nl+	*järgnev lemma on	70	nl+ei
nl-	*järgnev lemma pole	70	nl-ei
cl+	*samas osalauses esineb lemma	50	cl+ei
cl-	*samas osalauses ei esine lemma	50	cl-ei

pm+	*eelneva sõne morfoloogiline märgend on 65 pm+_H_ Sg C			
pm-	*eelneva sõne morfoloogiline märgend pole 65 pmH_ Sg Ge			
cm+	*samas osalauses esineb morfoloogiline märgend 50 cm+_H_ Sg C			
cm-	*samas osalauses ei esine morfoloogiline 50 cmH_ Sg Gen märgend			
g+	grammatiline kategooria on 25 g+pl			
g-	grammatiline kategooria pole 25 g+pl			
pg+	*eelnev grammatiline kategooria on 24 pg+pl			
pg-	*eelnev grammatiline kategooria pole 24 pg-pl			
ng+	*järgnev grammatiline kategooria on 24 ng+pl			
ng-	ng- *järgnev grammatiline kategooria pole 24 1			
* ei tööta s ** reeglite				

Reegli sobimisel omistatakse tulemusele skoor ülal äratoodud tableli põhjal ning tulemuseks valitakse kõige suurema skoori saanud reegli rida. Kui tulemuseks on mitu rida sama skooriga, siis valitakse neist suvaline.

Nt:

	Y ? Y	ū	skoor matchimisel on 1+100 = 101
2.	_Y_ ? Y	cl+koer	skoor matchimisel on 1+50 = 51
3.	_Y_ ? Y	l+jne cl+ei	skoor matchimisel on $1+100+50 = 150$

Kui teisendatava sõne morfoloogiline info on "_Y_", sõne lemma on "jne" ning samas osalauses leidub sõne, mille lemma on "ei", siis sobivad teisenduseks kõik kolm sõnastiku rida, kuid suurema skoori saab kõige täpsem vastavus - rida number 3.

Juhul kui sõnastikus ei leidu teisendamiseks sobivat rida, siis teisendatakse teisendamata jäänud morfoloogilised kategooriad ülaregistrisse ning skripti töö lõpus väljastatakse vastav nimekiri morfoloogilistest kategooriatest, mille jaoks ei leitud reeglit sõnastikufailis. Vt "Skripti veateated ja logi"

Skripti veateated ja logi

Skripti töö logi ja veateated kirjutatakse STDERR väljundisse.

Logi näide

```
[Katrins-MBP:morf2morf rabauti$ python morf2morf.py -f result samples/269429.url.olp.gtmrf-1 test/sample.gtmrf Reading conf from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
morf2morf.py is running with the following params:
          local_conffile
                                       /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/conf/conf.tab
          output_folder
                                       result/
          output extension
                                                mrf.inforem
          default_dictionary
                                                 /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab
          Input files:
                    samples/269429.url.olp.gtmrf-1
                    test/sample.gtmrf
Imported 455 rules from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab
samples/269429.url.olp.gtmrf-1 ----> result//269429.url.olp.gtmrf-1.mrf.inforem
1..2..3..4..5..6..7..8..9..10..11..12..13..14..15..16..17..18..19..20..21..22..23..24..25..26..27..28..29..30..31..32.
.33..34..35..36..37..38..39..40..41..42..43..44..45..
Unrecognized format on line 1408: ja
Unrecognized format on line 1408: ja ja+0 //_J_ / 46..47..48..49..50..51..52..53..54..55..56..57..58..59..60..61..62..63..64..65..66..67..68..69..70..71..72..73..74..75
..76..77..78..79..80..81..82..83..84..85..86..87..88..89..90..91..92..93..94..95..96..97..98..99..100..101..102..103..104..105..106..107..108..109..110..111..112..113..114..115..116..
          Missing morf tags:
                   _Q_
_V_ Pers Prt Pro
                    _Y_ Ela
test/sample.gtmrf ----> result//sample.gtmrf.mrf.inforem
```

Parameetrite väärtused

Sõnastikust reeglite lugemine

Imported 455 rules from /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf/dictionaries/giella2cg.tab Sõnastiku nimi ja asukoht: /Users/rabauti/svnkrpsoft/trunk/rabauti/morf2morf//dictionaries/giella2cg.tab Sisse loetud sõnastikufaili ridade arv: 455.

Sisendi töötlemine

```
samples/269429.url.olp.gtmrf-1 ----> result//269429.url.olp.gtmrf-1.mrf.inforem
```

Sisendiks on fail samples/269429.url.olp.gtmrf-1. Väjundiks on fail result/269429.url.olp.gtmrf-1.mrf.inforem .

```
Parsing input and writing output.

1.2.3.4..5..6..7.8..9..10..11..12..13..14..15..16..17..18..19..20..21..22..23..24..25..26..27..28..29..30..31..32..33..3

4..35..36..37..38..39..40..41..42..43..44..45..

Unrecognized format on line 1408 ja ja+0 //_J_ /

46..47..48..49..50..51..52..53..54..55..56..57..58..59..60..61..62..63..64..65..66..67..68..69..70..71..72..73..74..75..76..

77..78..79..80..81..82..83..84..85..86..87..88..89..90..91..92..93..94..95..96..97..98..99..100..101..102..103..104..105..10

6..107..108..109..110..111..112..113..114..115..116..
```

Numbrid 1..2..3 tähistavad mitmenda lause töötlemise juures parasjagu ollakse.

Veateated

Veateade koosneb vea kirjeldusest, vigase rea numbrist sisendfailis ning vigase rea sisust. Lisaks on võimalik näha, et viga tekkis 45. lause töötlemisel.

Puuduvad morfoloogilised kategooriad

Skripti töö lõpus väljastatakse morgoloogilised kategooriad, mille jaoks ei leitud sobivat reeglit ning mis jäid teisendamata.

```
Missing morf tags:
_Q_
_V_ Pers Prt Prc
_Y_ Ela
```